

INTRODUCCIÓ

ARQUEOLOGIA I HISTÒRIA:

L' Arqueologia es la disciplina que es dedica a l' estudi de antigues o velles cultures humanes, encara que al llarg de la història ha estat definida com a l' estudi sistemàtic de les restes materials de la vida humana ja desapareguda o com a la reconstrucció de la vida dels pobles antics.

En conclusió l' arqueologia és una manera de fer història, planteja les mateixes coses que la història, es a dir, el coneixement de les societats del passat i la seua evolució temporal a partir de les nostres preocupacions i posicions presents, planteja també problemes específics; per això tant l' arqueologia, com la història, són tant un objecte de coneixement com un mètode de treball, una eina per a indagar el passat, a més a més l' arqueologia es fa servir d' altres ciències com física, química, medicina, geologia, ecologia... doncs gran part de les troballes arqueològiques han estat abolides pels seus entorns naturals i presenten gran dificultat per a reconstruir l' activitat i les relacions humanes que estan per sota de les troballes del jaciment. L' arqueologia ens és útil si produeix coneixements històrics.

En conclusió l' arqueologia cal considerar– la com un conjunt de mètodes i tècniques de recerca històrica que tenen com a objecte la detecció, anàlisi i interpretació, de les troballes així com la exposició a la societat d' aquestes.

El treball de l' arqueòleg pot dividir– se en tres successives fases: **obtenció de dades, descripció de dades, descripció i anàlisi i interpretació.**

Per a l' obtenció de dades al camp cal que abans s' haja fet una revisió de la literatura científica existents, text antics, articles moderns estudis geològics i mediambientals després es realitza una prospecció arqueològica per tal de localitzar els jaciments.

A l' arqueologia terrestre l' objectiu es localitzar jaciments intactes amb depòsits estratificats i els seus corresponents materials, l' aparició dels materials en un context estratigràfic clar permet establir una cronologia puntual i reconstruir tot el sistema cultural en els nivells històrics.

Amb la descripció i anàlisi preliminars, són el pas següent a la recopilació de dades, i la seua finalitat es establir una cronologia i un context històric.

La cronologia deu estar determinada fonamentalment per la seqüència dels objectes que procedeixen del diferents nivells estratigràfics escavats.

La detecció dels objectes segons la dada del seu estrat geològic, segons l' associació a restes fòssils d' animals o de polen o per la seua relació amb altres objectes datats, constitueixen altres sistemes per establir una cronologia relativa.

Establir un context cultural té com a finalitat reconstruir els sistemes culturals ecològics. Cada artefacte no es considerat com un element cronològic sino més be com a resultat de l' activitat humana en el temps de fabricació.

Per últim amb aquesta informació, l' arqueòleg intenta sintetitzar les cronologies regionals en una seqüència de cultures i ecosistemes a més de les causes del canvi cultural i no sols com es succeeixen aquestes sino també perquè es produeixen.

L' ALCÚDIA

L' alcúdia està situada dos kilòmetres al sud de l' actual ciutat d' Elx, pròxima al cabal del riu Vinalopó, constituí un lloc d' asentament ininterromput de poblacions de del Neolític fins als visigots.

Es pot arribar per la carretera Elx– Dolores, que hi condueix directament, doncs aquesta carretera fosilitzada en el temps, constitueix hui part de l' antic cardo màxim de centurització romana de Illici.

El seu nom fo donat pels àrabs *Al– Kudia* degut a que estava situada damunt d' un pujol.

El seu emplaçament oferia doble ventaja doncs tenia fàcil accés tant al riu Vinalopó que va suposar una via de penetració natural cap a termes de l' interior, dons les seves riberes marcaven un camí continu d' infiltracions cultural, com al port, front del comerç, situat en l' actual Santa Pola.

El *Portus Illicitanus* , es trobava al seno anomenat illicitanus, en el que es trobava la ciutat de *Illici* que li dona nom. Aquest port pareix que va estar al voltant de l' actual cementeri de la villa de Santa Pola, on no fa molts anys podem trobar intacte el moll romà.

En el que es referix al propi jaciment trobem que el més abundant són objectes representatius de l' etapa Ibera i Romana probablement degut a que aquestes foren les que més temps estigueren establertes en aquesta zona.

De l' època Ibera, entre els anys 228/218– 42/27 a.C., es dona un període **iberohelenístic** caracteritzat per la ceràmica pintada figurativa, per l' ausència de producció escultòrica en pedra i la quantitat de figuretes en terracota. La temàtica decorativa d' aquesta ceràmica a Elx està basada en la representació del resurgiment de la vida, del brotar espontani de la natura de la presència vegetal, animal, terromorfa,... Per això les imatges representades són símbols y la seva realització es un expressió de la disposició de la essència divina.

FITXES ARQUEOLÒGIQUES

- **Lloc de trobada de l' objecte.**
- **Estat de conservació.**
- **Datació: època, període, segle, any.**
- **Descripció física.**
- **Decoració: adornaments o dibuixos.**
- **Materials.**
- **Funció i/o ús.**
- **Altres objectes o materials amb els quals es relaciona.**
- **Interpretació /ons històriques i/o personals.**
- **Valoració i importància de la treballa.**

OBJECTES IBÈRICS

En aquesta fitxa parlarem sobre un atuell probablement pertanyent al període iberohelenístic, per això podem observar els motius del seu decorat son pardals i altres dibuixos que evoquen la natura i l' espontaneïtat humana. Probablement es feia servir per guardar qualsevol líquid o simplement de decoració, en qualsevol cas era un utensili domèstic.

Els materials utilitzats per a la seva fabricació foren fangs i per a la seua decoració possiblement utilitzarien una pintura fabricada amb diferents fangs, o amb coxinilla (una forma convencional de crear pigments), o amb alguna part dels animals que poguera picmentar.

Podem observar que esta prou ben conservat encara que han tingut que recomposar– se algunes parts, la

pintura es conserva molt intacta i podem observar clarament els motius decoratius.

VITRINA C SALA II

OBJECTES IBÈRICS

Ara parlarem d' un objecte que pertany al període ibero- romà quan la colònia ibèrica existent en l' Alcúdia es mantenia encara amb el seu urbanisme ibèric però començava un període de romanització. Encara que les seves costums no van canviar massa, en un principi, els pocs canvis soferts es van reflexar sobre tot en la ceràmica. D' aquest període s' han trobat grans monuments amb bases moldejades, fustes acabats en disminucions, capitells decorats amb temes aovats, i molts signes de influència romana.

En l' objecte que ara ens ocupa podem observar una mena de canter o atuell decorat amb motius ctonics, a més al centre podem observar una cara que possiblement seria d' algun deu o deessa a la que rendien culte, a més també s' observen dues serps que representen la procedència infernal.

Vitrina J sala III

OBJECTE ROMÀ

Aquest objecte ja pertanyent al primer període romà, clarament podem observar que es la cara d' un home, possiblement pertanyent a una estàtua, el que vol dir que sols s' ha trobat el cap però que la resta del cos encara està allí. En el que es refereix a la conservació de l' objecte, veiem que a pesar de ser d' un dels períodes més recents, com és aquest entre el segle III i I a.C., no està molt ben conservat, podem observar clarament el rostre de la figura però no completament. Els materials amb els que està fet aquest objecte es la pedra, utilitzada molt freqüentment pels romans; la seua utilització possiblement era única i exclusivament per a decoració de la casa.

Vitrina I Sala IV

OBJECTE ROMÀ

Aquest objecte pertany ja al període després de Crist aproximadament al segle IV d.C., observem que els objectes són molt més rustics, ja no estan tan decorats, principalment amb pintura, sino que la decoració està grabada. A més concretament en aquest objecte els motius decoratius són imatges de sants i verges.

Les utilitats d' aquests objectes eren completament caseres, en aquest cas són dos làmpares i un atuell amb dos anses. En el que es refereix als materials observem que no són massa poc convencionals, com s' havia arrastrat desde temps enrere el fang es el protagonista principal en tots o quasi tots els objectes, tant decoratius com els utensilis de la casa.

Vitrina D Sala V

OBJECTE PREHISTÒRIC

D' aquest període podem trobar pocs objectes a l' Alcúdia. Aquest objecte que observem acontunació no podem saber ben cert el que es, dons no s' aprecia amb diferència que es, el que si observem clarament es el material, fang o pedra, i també podríem afegir que no seria un utensili per a la casa sino més be una mena de estata de decoració.

Vitrina A Sala I

MÒN IBÈRIC I ROMÀ

El que millor podem observar a l' Alcúdia són tots els objectes referents al període Ibèric, doncs es el més llarg període que ací es va establir, a més a més, amb tots els objectes que s' arregen al museu d' aquest període podem observar totes les diferències que ha sofert la ceràmica segons el període i la mentalitat de les gentes del moment, es a dir podem observar clarament l' evolució del món ibèric en l' Alcúdia, per exemple si ens fixem ens podem adonar que al principi la seua ceràmica era més bé senzilla però que amb els temps els seus ideals van canviar, van fer-se en certa forma més naturalistes doncs alabaven la creació de la natura, els animals... i açò també es reflexà a la seua ceràmica. Més tard quan començà la romanització la seua ceràmica també va canviar, en certa forma adaptaven agafaven influències romanes que es reflexaven com ja em dit a la ceràmica.

ALTRES ASPECTES

A quines raons es deu el coneixement o desconeixement del conjunt del jaciment?

Les raons d' aquest desconeixement es ben senzilla, doncs una campanya arqueològica es un procés molt costós tant econòmicament com laboralment i en l' Alcúdia no es un lloc on s' inverteixen massa diners.

Per què aquesta diversitat de cultures envers un mateix espai geogràfic?

Doncs perquè desde principis de l' existència humana l' home sempre ha buscat per establir-se, llocs amb determinades característiques com que el lloc tinga aigua, per tal de subsistir i que tinga unes determinades característiques per tal que la seua protecció siga millor. I casualment l' Alcúdia compleix aqueixes dos condicions, aquest es el motiu pel qual tanta diversitat a l' Alcúdia.

Com soluciona l' arqueologia el problema d' arribar a tots els estrats sense destruir-ne cap?

Mijançant les cates, que són una mena de forats de uns metres de profunditat i no molt grans de capacitat. Amb açò es pot observar fins on arriba cada estrat i on està l' estrat més interessant.

Que es pot deduir observant els estrats de l' Alcúdia?

Doncs que l' època ibèrica i romana són les més riques i les més extenses.

Com definir la romanització?

Per als ibers de l' Alcúdia aquest període no fou molt dolent doncs, van continuar amb les seves tradicions fins que es van adaptar completament a la vida romana.

L' ACTIVITAT EN GENERAL

En realitat no esperava més ni menys, la primera xarrada que van tindre amb l' arqueòloga em va semblar molt interessant i les seues explicacions al museu també però, no obstant em va resultar una mica pesada, doncs com tant jo com la majoria dels assistents a l' activitat ja havíem visitat l' Alcúdia, no ens va aportar massa novetats, encara que, això si moltes coses de les que havíem vist a l' Alcúdia en altres visites i que no acabavem de comprendre ara ja estan més clares.

L' Alcúdia

16

3000 a.C VIII a.C. V a.C. II a.C. I a.C.

ENEOLITIC IBERO- AR. IBERO- CL. IBERO- HE. IBERO- RO.